

Åtte nye forskningscentre for miljøvennlig energi

For at vi skal nå målet om å begrense den globale oppvarmingen er vi helt avhengige av en omlegging av energisystemene. Fossile energikilder må fases ut. Det vil være behov for store mengder elektrisitet basert på fornybare kilder. Vi må ta i bruk flere klimavennlige energikilder og energibærere. Systemene må bli smartere, og vi må effektivisere både produksjon og forbruk av energi på en helt annen måte enn vi hittil har gjort.

AV MARI SUNDLI TVEIT | PUBLISERT 19. APR. 2024 | OPPDATERT 18. MARS 2025

[Denne saken ble først publisert i Dagens Perspektiv 16. april 2024](#)

Det er som [Energikommisjonen](#) sa det i tittelen på rapporten de overleverte regjeringen i fjor: Vi trenger "mer av alt – raskere".

Det er ikke til å legge skjul på at verden har famlet etter løsninger i de viktige årene som har gått siden den internasjonale alarmen gikk på slutten av 1980-tallet. Men heldigvis har forskerne gjort jobben underveis – og det vil de fortsatt gjøre. Mange løsninger er gryteklare, flere vil komme.

Forskningsrådet har bidratt i denne prosessen. Gjennom vår ordning med [forskningscentre for miljøvennlig energi \(FME\)](#) har vi finansiert langsiktig forskning av ypperste kvalitet på energifeltet. Den internasjonale evalueringen av FME-ene, som ble gjort i 2020, viser at ordningen har vært en suksess, ikke bare fordi sentrene har bidratt med ny kunnskap og innovasjoner, men også fordi sentrene har rekruttert og kvalifisert et stort antall unge mennesker som nå har sitt virke både i forskningssektoren og i relevante bedrifter.

Det vil bli stort behov for kompetanse på energiområdet framover. Derfor er en viktig oppgave for sentrene utdanning av doktorgrad- og postdoktorstipendiater og bidrag til forskningsbasert undervisning på masternivå innenfor sentrenes tematiske område. Slik tar Norge et steg framover som en betydelig aktør i den internasjonale energibransjen.

Nå tar vi et nytt skritt. [Vi har nettopp oppnevnt åtte nye sentre i FME-ordningen](#). Energiminister Terje Aasland og forskningsminister Oddmund Hoel lanserte nylig den nye FME-runden på Kjeller utenfor Oslo, der Institutt for energiteknikk (IFE) skal være vertskap for det nye senteret FME Solar. De andre sentrene skal forske blant annet på CO2-håndtering, batteriutvikling, energidistribusjon, vannkraft, energibruk i maritim sektor og metallurgisk industri.

Når forskningen gir resultater, gjenstår en kritisk fase. Resultatene må tas i bruk. Her har vi en utfordring. Et viktig trekk ved FME-ordningen er at sentrene skal kombinere den langsiktige forskningen med vekt på anvendelse av resultater både underveis og etter endt prosjektperiode. Ofte butter det i overgangen mellom forskning og implementering. Også Energikommisjonen erkjenner at dette er et problem, og peker på at "Utfordringen er å få løsningene utbredt i markedet og redusere kostnadene ytterligere."

Vi i virkemiddelapparatet jobber nå for å løse dette problemet, blant annet gjennom den såkalte Pilot-E, som er etablert av Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Enova. Men det er viktig at både offentlige og private aktører gjør mer, våger mer og satser mer for å ta ny kunnskap og innovasjoner i bruk.

All offentlig satsing er avhengig av støtte i opinionen. Derfor er det et tankekors at skepsisen mot nye energiløsninger ser ut til å øke. Det gjelder også skepsis til energiforskningen. Vår løpende befolkningsundersøkelse viser at en urovekkende andel har mindre tillit til forskning på miljøvennlig energi enn tidligere. Derfor er det viktig med mer forskning på ulike dilemma og interessekonflikter knyttet til miljøvennlig energi, blant annet hvordan overgangen påvirker natur og arealbruk. Det er av avgjørende betydning at de politiske prosessene ivaretar slike hensyn, samtidig som betydningen av miljøvennlig energi, forskning, og bærekraftige løsninger for samfunnet kommuniseres tydelig. Bare gjennom fortsatt forskning på miljøvennlige energi og implementering av kunnskapen vi allerede har, kan vi redusere skadene av klimaendringene.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 10. april 2025, kl. 19.39 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.